

POSTANOWIENIE

Dnia 19 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z wniosku A. S.
przy uczestnictwie K. M.
o stwierdzenie nabycia spadku po K. B. M.
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 21 lutego 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności

o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wnioskodawczyni A.S. powołała się na istotne zagadnienie prawne wyrażające się w pytaniu, czy w przypadku, gdy jako podstawę wniosku o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie testamentu ustnego wskazano obawę rychłej śmierci spadkodawcy, sąd orzekający powinien dokonać „wstępnego badania możliwości wezwania notariusza celem sporządzenia testamentu notarialnego”, czy też badanie takie nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania określonego problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on istotne znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem rzutowało na wynik sprawy. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych wariantów interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., i z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Sformułowane we wniosku pytanie nie spełniało wskazanych przesłanek przede wszystkim w tym zakresie, w jakim wynika z nich konieczność odniesienia zagadnienia prawnego do konkretnych, wyszczególnionych, przepisów prawa i wykazania związku między rozstrzygnięciem zagadnienia prawnego, a wynikiem postępowania kasacyjnego. Pytanie to nawiązywało do jednego z zarzutów apelacyjnych wnioskodawczyni, w którym podniesiono, że Sąd Rejonowy błędnie uzależnił możliwość sporządzenia testamentu ustnego od uprzedniego stwierdzenia, że nie jest możliwe sprowadzenie notariusza do miejsca pobytu spadkodawcy. Wątek ten jednak nie był w ogóle przedmiotem merytorycznych rozważań

w postępowaniu apelacyjnym, którego *clou* stanowiła ocena, czy spadkodawczyni istotnie sporządziła testament ustny. Jak bowiem przyjmuje się w judykaturze, stwierdzenie testamentu ustnego w sposób określony w art. 952 § 2 k.c. nie stoi na przeszkodzie dowodzeniu, przy pomocy wszystkich dostępnych środków dowodowych, że testament taki nie został sporządzony (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2001 r., V CKN 584/00, niepubl., i z dnia 29 czerwca 2010 r., III CSK 317/09, niepubl.). Oceniając materiał dowodowy Sąd Okręgowy przyjął, że – mimo istnienia dokumentu określonego w art. 952 § 2 k.c. – spadkodawczyni K. B. M. nie sporządziła testamentu ustnego, co czyniło bezprzedmiotową kwestię badania przesłanek ważności testamentu ustnego określonych w art. 952 § 1 k.c. Skarga kasacyjna zmierzała natomiast w przeważającym zakresie do zakwestionowania dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny dowodów i poczynionych przez ten Sąd ustaleń, co w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne (art. 398³ § 3 k.p.c.).

W związku z tym, jedynie na marginesie należało dostrzec, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawiono żadnego jurydycznego wyводу, wspartego stosowną argumentacją, który uzasadniałby możliwość uznania postawionego w nim pytania za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Jest tak tym bardziej, jeżeli zważyć, że treść art. 952 § 1 k.c. *in initio* nie stwarza żadnych podstaw do tego, by przesłankę ważności testamentu ustnego w postaci obawy rychłej śmierci spadkodawcy wiązać z niemożnością sporządzenia testamentu notarialnego w miejscu pobytu spadkodawcy.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

aj